

מבחן זנים תירס אביב

דרול ג'ילט – מו"פ ערבה דרומית
ד"ר אפרים צוקרמן – אגף הירקות, שה"מ
נתן מינקובסקי – תחנת ניסיונות ערבה, מו"פ ערבה

מבוא

היקף גידול התירס באזור הערבה הדרומית הינו כ- 1100 דונם בשנה. יעד השיווק הוא בעיקר לשווקי יצוא כאשר השיווק מתבצע בעונות השוליים: בסתיו עד תחילת חודש פברואר, ובאביב מתחילת חודש אפריל עד סוף מאי. בסתיו ובאביב הגידול בשטח הפתוח כאשר חלק משטחי הגידול באביב מכוסים בפלסטיק בתקופה הראשונה של הגידול. בשתי העונות הצמחים חשופים לסופות דרומיות ומערביות, המתרחשות מספר פעמים במשך עונת הגידול. סופות אלה עשויות לגרום לרביצה ולפגיעה ביבול וביכולת לאסוף אותו. בעיה נוספת עמה מתמודדים חקלאים היא מליחות גבוהה של מי ההשקיה. צמח התירס נחשב כצמח רגיש למליחות. רמת המליחות הממוצעת במי ההשקיה (3.5 ד"ס/מטר) פוגעת ביבול הכללי. מטרת הניסוי היתה לבחון זנים שונים מטיפוס Sh2 (סופרסוויט) ולבחון התאמתם של זנים אלה לתנאי האזור.

שיטות וזמרים

המבחן נערך בתחנת ניסיונות ערבה. הערוגות ברוחב 1.8 מ'. כרב עגבניות. ב- 4.2.08 נזרעה חלקת תירס עם אחד עשר זנים מטיפוס Sh2 תחת חיפוי פלסטיק. עומד הזריעה היה 6 זרעים למטר שורה (למטר ערוגה 12 זרעים). סה"כ עומד כללי של 6666 צמחים לדונם. שלוחת טפטוף נפרשה לכל שורת זריעה: מרחק בין הטפטפות 0.30 מטר, ובספיקה של 2.3 ל"ש'. ההנבטה, ההשקיה, והדישון בוצעו בטפטוף. חיפוי הפלסטיק הוסר לאחר כחודש ימים מזריעה. כל זן נזרע בארבע חזרות של 24.3 מ"ר (3 ערוגות לרוחב * 4.5 מטר אורך) האשבולים נאספו ב-3.5.08. האשבולים נספרו, מוינו, נשקלו, ונבחנו לפי פרמטרים של משקל גלומות, צורה ואורך קלח, גודל וצבע הגרגיר, ואחידות הגרגיר ושורות הקלח.

רשימת זנים

ספק	זן
עדן זרעים	7210
ירוק 2000	בנדיט
כצ"ט	8388
עדן זרעים	הלנה
ירוק 2000	HY 1481
כצ"ט	5022
עדן זרעים	309
ירוק 2000	HY 1439
כצ"ט	אוברלנד
ירוק 2000	5790

תוצאות

טבלה מס' 1: יבול כללי, יבול סוג א', סוג ב', משקל ממוצע אשכול סוג א', ומספר אשכולים לצמח

מספר אשכולים לצמח	משקל ממוצע אשכול סוג א' (גר')	יבול סוג ב' ק"ג / מ"ר	יבול סוג א' ק"ג / מ"ר	יבול כללי ק"ג / מ"ר	זן
0.95 אבגד	351	0.145 גד	1.920 א	2.065 אב	7210
0.96 אבגד	350	0.239 בגד	1.803 אב	2.042 אב	בנדיט
1.19 אב	297	0.419 א	1.587 אב	2.006 אב	8388
0.91 בגד	358	0.217 בגד	1.759 אב	1.976 אב	הלנה
0.69 דה	321	0.232 בגד	1.107 בג	1.339 בג	HY 1481
0.37 ה	332	0.130 ד	0.608 ג	0.738 ג	5022
0.99 אבגד	333	0.296 אבגד	1.699 אב	1.995 אב	309
0.84 גד	352	0.303 אבגד	1.441 אב	1.744 אב	HY 1439
1.04 אבג	330	0.311 אבג	1.750 אב	2.061 אב	אוברלנד
1.23 א	322	0.326 אב	2.095 א	2.421 א	5790

סוג א' – מעל 250 גרם

סוג ב' – מתחת 250 גרם

מספרים המלווים באותיות זהות אינם נבדלים סטטיסטית במובהקות של 0.05.

טבלה מס' 2: הערכת איכות האשכול

זן	אחוז משקל גלומות	הפריה	סידור שורות	מספר שורות	אורך מלוי ממוצע ס"מ	גודל גרגיר	צבע גרגיר
7210	24.4	4.8	3.8	17	18	בינוני- גדול	צהוב בהיר
בנדיט	22.3	5.0	3.8	16	19	בינוני- גדול	צהוב בהיר
8388	24.3	4.3	3.3	16	17	קטן-בינוני	צהוב בהיר
הלנה	26.6	4.8	3.5	16	17	קטן-בינוני	צהוב בהיר
HY 1481	22.7	4.9	3.6	17	19	בינוני	צהוב בהיר
5022	26.4	4.1	3.7	17	17	בינוני	צהוב בהיר
309	29.0	4.2	3.6	17	17	בינוני- גדול	צהוב בהיר
HY 1439	22.6	4.8	3.0	18	19	בינוני	צהוב בהיר
אוברלנד	28.2	4.6	3.6	17	18	בינוני	צהוב בהיר
5790	29.0	4.9	3.2	17	17	בינוני- גדול	צהוב בהיר

ציון 1 - נמוך

5 – גבוה

מסקנות

הזן 5790 הניב באופן מובהק את היבול הכללי הגבוה ביותר בהשוואה ליתר הזנים. הזנים 7210 ו-5790 הניבו באופן מובהק את היבול סוג א' הגבוה ביותר בהשוואה ליתר הזנים. הזנים 8388 בלט במובהק ביבול סוג ב' הגבוה ביותר. הזן 5790 בלט גם באופן מובהק במספר אשבולים לצמח הגבוה ביותר.

לא היו הבדלים מובהקים במשקל ממוצע אשבול סוג א' בין הזנים. הזנים 309 ו-5790 היו בעלי משקל הגלומות הגבוה ביותר והזנים בנדיט, HY 1481, ו- HY1489 בנמוך ביותר. הזנים בנדיט, 7210, הלנה, HY1481, HY1489, אוברלנד, ו-5790 התאפיינו בהפריה מאד טובה.

סיכום

מתוצאות ניסוי זה מומלץ להמשיך לבחון בניסיונות את הזנים 309, HY 1439, אוברלנד, ו-5790.